

Střípky z historie: 14. Jindřich Schlögl a tajemný poklad na Svaté Heleně

Při bádání v archivech o historii české obce Svaté Heleny v Banátu se objevila zajímavá informace o tajemném pokladu, který je spojen se jménem Jindřicha Schlögla, učitele na Svaté Heleně.

Jindřich Schlögl a tajemný poklad na Svaté Heleně

Jindřich Schlögl se narodil 2. září 1841 v obci Velká Řetová č.p. 48 v katolické rodině, jako syn bývalého řídicího učitele ve Velké Řetové. Měl dva bratry, Adolfa a Josefa. Bratr Adolf byl katolickým knězem. Jindřich svá první školní léta vychodil u svého otce, později navštěvoval reálku a poté Učitelský ústav v Hradci Králové. V mladých letech záhy ztratil v jednom roce svého otce i matku a následkem této nenahraditelné ztráty se na svých studiích protloukal kondicemi, které poskytoval slabším žákům.

Po skončení Učitelského ústavu v roce 1861 působil Jindřich Schlögl jako podučitel na obecné škole v Horním Jelení u Pardubic, kde toho času byl řídicím učitelem František Dařílek.

Dne 1. ledna 1862 byl Jindřich Schlögl na přimluvu Františka Untzeitiga, děkana na Gerníku a rodáka z České Třebové, vyzván a později na žádost plukovníka a svobodného pána, rytíře Kukuljeviče de Sačči povolán na osiřelou českou školu na Svaté Heleně.

Nevíme, co jej vedlo k tomu, že přijal učitelské místo na Svaté Heleně v Banátu. Odlehlý Banát tehdy patřil do pohraniční oblasti Vojenské hranice. Možná to byly ušlechtilé ideály národní a vlastenecké, jak později vyrozumíváme ze *Školské kroniky*, kterou podle jeho poznámek sepsal Jindřichův syn Jan:

Dějiny těchto osad sepsal již můj nebohý otec Jindřich Schlögl, bývalý řídicí učitel na české škole v Svaté Heleně a mám po ruce několik výňatků z těchto a dokladů písemných ze začátku a poloviny minulého století.

Na Svaté Heleně nastoupil Jindřich Schlögl jako zkoušený učitel v roce 1863, kdy vystřídal zkušeného učitele J. Holeše, který zde učil od roku 1852.

O dva roky později v roce 1865 o učiteli Jindřichu Schlöglvi nacházíme zmínku v Národních listech z úterý 27. června v článku, který je poděkováním za zasláné darované knihy českým obcím v Banátu:

(Z a s l á n o.)

K uspořádání sbírky kněh pro české osady ve Vojenské Hranici, kteráž dne 19. března t. r. ochotností p. E. Petříka, majitele kněhkupectví, k dalšímu rozdělení na místo určené odeslána byla, přispěli:

P. T. Ředitel Děd. sv. Jana Nep. věnoval 4 díly „Postyll“, 2 díly „Života P. Ježíše“, 2 díly „Životů Svatých“ a jednu menší knihu.

Kan. Václav Štulc 1 ročník „Blahověsta“ a 8 menších knih náboženských.

Jan Chlapec z Prahy 21 poučných knih rozmanitého obsahu a 3 ročníky „Česko-Mor. pokladnice.“

Redaktor Fr. Šimáček „Posla z Prahy“ roč. 1859 a 1860 úplný, od r. 1864 za 7 měsíců o 5 výtiscích.

V. Kukla 1 ročník „Rodinné Kroniky.“

Dr. Ant. Majer „Listy naučné“ 5 seš. od r. 1860.

Josef Suchý, studující v Praze, 4 knížky.

Dr. Josef Ruda 2 knížky.

D. Molnar „Modlitby pro křesťany.“

Z Rokycan darovali 18 knížek, z polovice divadelní kusy Shakespearovy pánové; Jos. Kopp a Jan D. Panýrek, Kötze, Šeb. Klička a prof. A. Kučera. P. Nejedlý ze Žebráka: Kodymovu tělovědu.

Od nejmenovaných dobrodinců byly přiloženy ještě následující knihy: Malé modlitby pro děti, 3 ročníky Blahověsta a 1 seš. Spol. zpěvníku. Litovati jest, že hosp. společnost, ani žádný spisovatel hosp. knih k této sbírce nepřispěli, ježto sloužila by k duševnímu vzdělání a národnímu probuzení tohoto zanedbaného a v duševní slepotě tápajícího lidu českého.

Projevení díků.

My nížeapsaní vyjadřujeme a potvrzujeme tímto, že nám p. Václav Hejtmánek, učitel v Baziaši, od výše jmenovaných pp. dárců v Praze m. r. sebrané knihy a časopisy české k založení obecních knihoven spravedlivě rozdělil; začež všem pp. dobrodincům, kteří nějakým dárkem k tomuto účelu přispěli, taktéž p. sběrateli Em. Petříkovi jménem našich obcí nejvroucnější díky vzdáváme a spolu žádáme, by jim to Pánbůh všem milostivě odplatiti ráčil.

Jan Havlovič, starosta z Krušice.

Adam Mláziva, učitel z Bigrů.

Jindřich Schlögl, učitel v Sv. Helleně.

Jan Březina, učitel z Ablianu.

Antonín Glaser, učitel z Ravenska.

V roce 1868 si Jindřich Schlögl na Svaté Heleně vzal za manželku Barboru Fialovou, která byla o sedm let starší. Barbora se narodila 20. července 1834 v obci Svatá Helena, Sedmihradsko, Uhersko. Měli spolu čtyři děti, kromě Jindřicha ještě Františka, Jana a Adolfa.

Služné samostatného učitele nebylo nijak velké a pro život dostačující.

Kromě bydlení zdarma dostával 6 sáhů dřeva a 8 zlatých a 33 krejcarů měsíčně bez dalších jiných příjmů - *“poněkud mnoho, aby se mohlo umřít, a zas něco málo, aby se mohlo žít”*. Při tom všem samota a vzdálenost od rodné vsi a vlasti, od svých bratrů a příbuzných. Jeho celoroční služné obnášelo asi 100 zlatých. Mimo služného dostával Jindřich Schlögl 10 měr pšenice, 10 měr kukuřice, 10 měr brambor (často nahnilých), což všechno obnášelo asi 120 zlatých, neboť obilí bylo v těch dobách velmi laciné.

Jeho syn Jan ve *Školské kronice* píše: *“Tak sloužil Jindřich Schlögl prvních deset let bez jiné podpory a vyhlídky na lepší doby. Ale nezoufal a maje na zřeteli jen školu a blaho svých kolonistů a vzdor tomu, že mu jinde jiné a vydatnější místa nabízena byla - setrval, usilovně pracoval, doufaje na doby lepší a jemu příjemnější. I při těchto dost slabých platových poměrech, zpočátku musil zápasiti s velkým strádáním, nepozbýval naděje, pracoval statně k dobru školy a k dobru ubohé české obce, jež vysoko v horách zastrčená hájila stále svoji individualitu.”*

Je překvapivé, že při této vyslovené chudobě učitele Jindřicha Schlögla na Svaté Heleně nacházíme v roce 1875 ve středním vydání katolického časopisu *Čech* ze 17. března inzerát Jindřicha Schlögla, učitele v Svaté Heleně v Banátu:

The image shows the title page of the newspaper 'ČECH'. The title 'ČECH.' is prominently displayed in the center in a large, bold, serif font. To the left of the title, there is a list of subscription rates for different regions and terms. To the right, there is information about the publisher, the printing location, and the year. At the bottom, the issue number, date, and volume are listed.

Vychází každý den mimo neděle a svátky.
Predplatiteli lze v Praze v administraci v Panské ulici č. 14-II.
ročník . . . . . 2 * 70 *
půlroční . . . . . 1 * 35 *
s poštou: . . . . . 1 * 25 *
půlroční . . . . . 1 * 25 *
ročník . . . . . 2 * 70 *
Jednotlivá čísla po 4 kr.
Za dopravu do domu měsíčně 10 kr.

ČECH.

REKLAMACE
nepoplatně poskytny buďte ochot-
kovat.
Inzeráty psátáme se nejlevněji.

Číslo 62. V Praze, ve středu dne 17. března 1875. Ročník VII.

Podepsaný uvádí v známost, že má

na prodej

značný počet stříbrných, bronzových a měděných mincí, památních penízů, jakož i amuletů a gravitovaných kamenů prstenných dílem z času před Kr. P. z rozličných zemí východních, dílem po Kr. P. z doby římských císařů, tureckých kalifů, křížáckých válek a t. d. pocházejících.

Koupě žádostiví pánové račtež se obrátiti písemně na podepsaného a on seznam ochotně zašle.

Jindřich Schlögl,

učitel ve sv. Heleně v Banatu.

pošta: p. **Baziaš Alt-Moldava.**

Ed. Ruffera

Je otázkou, kde se na Svaté Heleně vzal velký počet stříbrných, bronzových a měděných mincí, památných penízů a prstenných kamenů z doby před naším letopočtem, z doby římských císařů, tureckých kalifů a křížáckých válek.

Můžeme se domnívat, že patrně šlo o nějaký náhodný nález na Svaté Heleně nebo v jejím okolí, pravděpodobně při klučení lesů. Podle uváděného množství "značný počet mincí" se mohlo jednat o skutečný poklad, který byl v této oblasti ukryt nebo zakopán.

Stav mincí musel být přinejmenším dobrý, ne-li výborný, když umožnil Jindřichu Schlöglovi datovat původ mincí a dobu, ze které pocházely. Jeho snaha o prodej mincí v Čechách naznačuje, že mohly být ve výborném stavu. Inzerát v časopisu Čech nebyl levný a Čechy byly na Svaté Heleně trochu z ruky.

Tento inzerát vyšel ve stejné podobě ještě ve vydáních časopisu Čech z 18. 3., 20. 3., 24. 3. a 28. 3. 1875. Šlo tedy o objednávku celé série inzerátů najednou.

Kdo poklad na Svaté Heleně našel a zda byl rozprodán do Čech není zatím známo. O nalezeném pokladu se ani netraduje ve vyprávění obyvatel Svaté Heleny. Patrně mohlo jít o tajnou záležitost, která se buď týkala pouze Jindřicha Schlöglů nebo jeho a případného nálezce pokladu.

V každém případě se finanční situace Jindřicha Schlöglů zlepšila, téhož roku dostal přidáno na 300 zlatých ročního platu. A o čtyři roky později v roce 1879 byl na Svaté Heleně postaven katolický kostel. Jindřich Schlögl na něj pořádal sbírky v českých obcích v Banátu, ve Weisskirchu, Nové a Staré Moldově, Berzásce, Drenkově, Oršově, u známých v Čechách - Bohdanči, Pardubicích, Hradci Králové a podařilo se mu sehnat nutnou částku na stavbu kostela.

Dokonce i císař František Josef II. věnoval na žádost Jindřicha Schlöglů 150 zlatých, císařovna Marie Anna při jeho osobní návštěvě v Praze 100 zlatých a biskup Bonác z Temešváru daroval na jeho osobní prosbu 500 zlatých.

Jindřich Schlögl měl i dost finančních prostředků, aby jeho syn Jan mohl studovat a stát se učitelem. Díky němu a jeho *Školské kronice* máme možnost nahlédnout do historie Svaté Heleny. Je možné, že k tomu přispěl i tajemný poklad, nalezený na Svaté Heleně.

Poslední zmínku o Jindřichu Schlöglůvi nalezneme v Katolických listech ze pátku 9. dubna 1897, které zveřejnily poděkování a oznámení o umrtí Jindřichova bratra Adolfa Schlöglů, které je podepsáno i Jindřichem Schlöglům:

F. J. Maader a syn,

Vinárna a restaurace
prvního řádu,

Praha, Příkopý č. 14.

Čerstvá a úpravná jídla před a po
divadle. 371

Nejvzácnější jídla a lahůdky.

Pro dobu velikonoční doporučuji jako cenný
dárek pro mládež spisy:

Cesta ku štěstí. Pro hochy.

Průvodkyně na cestě života. Pro dívky.

Od děkana F. A. Wetzele, před. od P. Fr. Náhlovského.

Cena každého svazčku 20 kr., pěkně brož. 25 kr.

Kničky tyto jsou ryze katolickým duchem prodechnuty a
těži se stále vzrůstající oblíbenosti v kruzích kněžských. Od-
borné časopisy nazývají je »Unicum« v české literatuře.

Bruno. Nákladem Petra Malého.

Ptáčí prodávací obdrží srážku! 393

Rakouské přírodní víno

ve sklepech rozličné ročníky bílé a červené. Do-
poručují velmi dobré **Stetě stolní víno** (bílé) litr
za 33 kr.; **zasílá se pouze od půl hektolitrů
výše.** — Dovozené za půl hektolitrů odtud až do
Prahy obnáší 1 zl. 10 kr.

Josef Mráz, poštovní, majitel
vinných sklepů a
vinic v **Hadersdorfu am Kamp, Dolní Rakousy,**
dřívka č. 142 Františka Josefa. 342

Za osá přivozů vín ručí adejší dít, pan farář J. Pithan.

Právě vyšlo!

Svatý Vojtěch,

patron země české.

Nová brožura! Nová brožura!

Ku 900leté památce jeho smrti.

Se schválením nejvyšší, kněžské arcibiskupské konsi-
stoře Pránské.

Cena 2 "19 100 kusů 1 zl. 60 kr.

Optický ústav Karel Heller,

dodavatel e. k. oční kliniky, nalézá se nyní

v Praze, Na příkopě č. 5. naproti »Špinkům«.

To nejnovější v dalekohledech

Díkůvzdání!

Za četné projevy upřímné soustrastí ať ústní ať písemní, jichž
se nám dostalo za příčinou úmrtí vroucně milovaného námi bratra,
strýce, duchovního správce, veledůstojného Pána, pana

Adolfa Schlögla,

č. děkana a velezasloužilého faráře v Bohdanči,

jakož i za přečtené účastenství při pohřbu dne 29. března t. r. ko-
naném, vyslovujeme tímto všem

zaplatě Pán Bůh!

Zejména vzdáváme srdečné díky vysoce důstojnému Pánu, p.
Matěji Musilovi, kanovníku a městskému děkanu v Hradci Králové,
za ochotné vykonání pohřebních obřadů, vsdpp. Fr. Sloupovi, děkanu
v Pardubicích, F. Rychlíkovi, b. vikáři v Kuklenách, J. Matouškoví,
děkanu ve Vys. Mýtě, Tomáši Střebskému, b. notáři v Mikulovicích,
veškerému důstojnému a velebnému duchovenstvu, slavnému úrad-
nictvu patronátního úřadu, sl. c. k. vrchnímu bernímu úradnictvu
v Pardubicích, sl. c. k. velitelství posádky Bohdanečské, sl. obecnímu
zastupitelstvu města Bohdanče, velectěným sborům učitelským, veske-
rým pp. obecním starostám obcí přifařených, sl. deputacím spolků
okolních, veškerým spolkům místním a vůbec každému, kdož jakým-
koliv způsobem pietu svou k drahému v Pánu zesnulému osvědčil
a k tichému odpočinku doprovodil.

Buďtež též vroucí díky vzdány velectěnému P. T. panu F.
J. Rackovi, lékaři v Bohdanči, který choroba v Pánu zesnulého
trpitele obětavostí příkladnou snažil se zmírniti

Budiž všem hojným odplatitelem Všemohoucí Bůh!

V Bohdanči, dne 8. dubna 1897.

Jména příbuzných:

Alois Kašpar,
Fr. Čečetka,
kaplani.

Josef Schlögl,
Jindřich Schlögl,
bratři.

Jindřich Schlögl zemřel o osm měsíců později 15. prosince 1897 ve věku 56 let v obci Svatá Helena, Sedmíhradsko, Uhersko, kde je pohřben na místním hřbitově. Jeho manželka Barbora byla pohřbena také na hřbitově v obci Svatá Helena.

Pokračování příběhu o pokladu na Svaté Heleně: [Střípky z historie: Patřil tajemný poklad na Svaté Heleně z r. 1875 Turkům?](#)

[Štěpán Křivánek](#)

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Česká republika](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj baptistických sborů](#)